

Latviešu valodā izdotie Kamillas Grebes romāni:

- Ledus zem viņas kājām, 2018
- Mājdzīvnieks, 2019
- Nemaņa, 2021

Šis tiešām ir sasodīti labi uzrakstīts! Vainīgā medības vairāku desmitu gadu garumā ir rūpīgi izplānotas, turklāt vienlaikus grāmatā atainots sieviešu kārtas policistu sarežģītais liktenis attiecīgajā laika posmā. Spēcīgs un aizraujošs kriminālromāns!

Skånska Dagbladet, Zviedrija

Izlasot “Ēnu mednieku”, kļūst skaidrs, ka autore no prasmīgas kriminālromānu rakstnieces ir kļuvusi par vienu no labākajām šajā žanrā. Kamillas Grebes ceturtais romāns ir neiedomājami aizraujošs, turklāt tas rāda, kā vīrieši mēdza izturēties pret sievietēm vēl pavisam nesenā pagātnē, kā arī liek aizdomāties, cik tālu uz priekšu šajā jomā esam (vai neesam) puvirzījušies. Neapšaubāmi gada labākā grāmata!

Dast Magazine, Zviedrija

Kamilla Grebe ir kriminālžanra maestro! “Ēnu mednieks” ir gan satricinoši lieliska lasāmviela, gan arī pārdomas raisošs atgādinājums par sociāliem un psiholoģiskiem spēkiem, kas vēl aizvien kavē pilnīgu dzimumu līdztiesību.

Jyllandsposten, Dānija

“Ēnu mednieks” ir pelnīti ieguvis titulu “Gada labākais kriminālromāns”! Kamillas Grebes ceturtais grāmata nav vienkārši spriedzes piesātināts kriminālromāns. Tas ir ceļojums laikā un sieviešu tiesību vēsturē, tas ir ieskats vairāku paaudžu sieviešu likteņstāstos, un to lasīt ir gan aizraujoši, gan brīžiem sāpinoši.

Göteborgs-Posten, Zviedrija

C A M I L L A

FRIBBE

SKUGGJÄGAREN

K A M I L L A
GREBE

ĒNU MEDNIEKS

No zviedru valodas tulkojusi
INGA GREZMANE

821.113.6-31
Gr 303

Camilla Grebe
SKUGGJÄGAREN

Copyright © Camilla Grebe, 2019
Published by agreement with Ahlander Agency.
Cover design © Miroslav Šokčić
Cover photo © Arcangel, Lennart af Petersens/ Stockholms stadsmuseum

Kamilla Grebe
ĒNU MEDNIEKS

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA
Projekta vadītāja *Una Orinska*
Redaktore *Elīna Vanaga*
Korektores *Zinta Stikute, Andžela Berķe*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*
Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-771.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Inga Grezmane, 2023
© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā
Apgāds Zvaigzne ABC, 2023
ISBN 978-9934-31-715-6

Katarīnai

*Nolite te bastardes carborundorum.
Don't let the bastards grind you down.*¹

Mārgareta Atvuda, "Kalpones stāsts"

---

¹ "Neļauj tiem neliešiem sevi sabradāt." No angļu valodas tulkojusi Alda Vāczemniece. Rīga : Apgāds Zvaigzne ABC, 2015.

Vai vārdi var remdēt sāpes un ārstēt?

Vai stāsts neaptveramo var padarīt aptveramu? Pārveidot to par kaut ko tādu, ko ir iespējams saprast, aplūkot no malas un kādu dienu varbūt pat atstāt pagātnē līdzīgi kā vietu, kurā reiz ilgi esi uzturējies, bet kuru pēc rūpīgiem apsvērumiem tomēr izlēmis pamest?

Ja likšu vārdu pie vārda, radīšu tekstu no teikumiem un man izdosies šajā topošajā stāstā iedvest dzīvību – vai tas varētu kļūt par plostu, kas spēs iznest mani no tumsas?

Es vismaz mēģināšu.

Šis ir mans stāsts – mans plosts. Un tas sākas ar Elsiju Svensu.

Viņa, ja tev tā labpatīk, ir šīs grāmatas pirmā varone. Viņa ir arī tās pirmais upuris.

Bet viņa, protams, par to neko nezina tajā vēlajā 1944. gada februāra vakarā, kad ir notupusies pie kāda bērna Klāras policijas iecirknī.

Elsija

Stokholma, 1944. gada februāris

Zēns, kurš nevarētu būt daudz vecāks par pieciem gadiem, ir ģērbts skrandās un utu apsēsts. Viņa netīrajos matos tās čum un mudž.

– Kur dzīvo tava tante? – Elsija mēģina vēlreiz.

Taču zēns neatbild, tikai vēl ciešāk sakniebj lūpas un lūkojas uz savām nodriskātajām kurpēm.

Viņa māte, Trakā Sāra, izguļ dzērumu arestēto sieviešu nodaļā, bet tēva viņam nav – to zina gan Elsija, gan tie policisti, kuri pirms nepilnas stundas atstiepa Sāru uz policijas iecirkni Mester Sāmuelsgātanā.

Divi vīrieši civilās drēbēs paiet garām šaurajai pasāžai, kas ved uz neprecēto policistu mitekli. Vienu no viņiem Elsija vāji atpazīst. Tiek baumots, ka viņš strādājis Valsts Drošības dienestā, bet neviens par to skaļi nerunā, pat ne šeit, policijas iecirknī.

Vīrieši nozūd, atstājot aiz sevis tikko jaušamu cigarešu dūmu smārdu. Zēns skrāpē ar kāju grīdu, Elsija nopūšas. Viņa ir izmēģinājusi visu – centusies pierunāt, pieglaimojusies, piedāvājusi siltu pienu. Zēns pat ir dabūjis vienu no mandeļu cepumiem, ko policisti šorīt atnesa no maiznīcas Drotninggātanā. Tomēr rezultāta nav.

Skatoties uz bērnu, Elsijai prātā uzvirmo domas par ģimeni, kas viņai pašai būtu varējusi būt.

Viņai bija ligavainis Aksels. No Norlandes, liels kā lācis un ar zelta sirdi. Taču pirms četriem gadiem apgāzās prāmis,

kas transportēja divus kareivju vadus no Būdenas inženieru reģimentes pāri Armasjervi ezeram Tūrnedālenā. Ūdens bija ledaini auksts, bet kareivji – ar smagu ekipējumu. Akselam nebija nekādu izredžu, lai cik liels un spēcīgs viņš būtu.

Un tikai mēnesi pēc viņa nāves Elsija saprata, ka ir bērna gaidībās. Grūtniecības pārtraukšanai jau bija par vēlu, turklāt viņa negribēja doties pie kāda no nelegālajiem abortu veicējiem, riskējot noasiņot uz netīra pagraba grīdas.

Nākamajā pavasarī Elsija slepenībā dzemdēja meitu. Ar draugu palīdzību viņa bija iepazinusi kādu pāri – Hilmu un Valdemāru –, un tie piedāvāja parūpēties par mazo Britu Mariju līdz brīdim, kamēr sakārtosies viņas dzīve.

Praktiski ar “dzīves sakārtošanu” bija domātas precības. Taču līgavaīņa viņai vairs nebija, tāpēc, atstājot Hilmai un Valdemāram savu meitu kopā ar saderināšanās gredzenu, ko bija saņēmusi no Aksela, Elsija saprata, ka, iespējams, bērnu nekad vairs neatgūs.

Nepaļiet ne dienu, kad Elsija nedomātu par Britu Mariju un Akselu, par ģimeni, ko liktenis nebija viņai vēlējis. Tomēr viņa dodas tālāk. Dzīve turpinās, jo tas ir tas, ko tā vienmēr dara.

Tālu prom no ciemata Esterbotenā, Koršholmas zviedru draudzē, kur bija laidusi pasaulē meitu, Elsija ir radījusi eksistenci, kas nemaz nav tik slikta. Viņa strādā par policisti Klāras iecirknī un dzīvo pie kādas atraitnes vienā no jaunajām, bērniem pilnajām mājām Šeršbēršvēgenā, Rūslāgstullas tuvumā. Mājā ir visas modernās ērtības, kādas vien var iedomāties, ieskaitot vannu un elektrisko plīti, kas darbojas ar žetoniem. Tas ir pavisam kas cits nekā trūcīgais mājoklis Valhallavēgena lejasgalā, kur atraitne ar saviem trim bērniem bija mitinājusies iepriekš.

Katru dienu Elsija no Austrumu stacijas ar tramvaju dodas līdz Normalmes laukumam un tālāk – līdz policijas iecirknim Mester Sāmuelsgātānā – iet kājām. Tā ir pietiekami laba dzīve. Tā ir bezgalīgi daudz reižu labāka nekā tā, ko piedzīvoja viņas mamma un vecmāmiņa. To ir teju neiespējami saprast, taču

šodien sievietes var darīt gandrīz to pašu, ko dara vīrieši, – strādāt, balsot, izklaidēties un dzīvot patstāvīgi. Jā, viņas pat var strādāt policijas iecirknī, pašā vīriešu pasaules sirdī.

Merta Kārlsone pieceļas no galda krogā *Tre Remmare*, kas atrodas Rejēringsgātanā. Viņa sagrīļojas un ieķeras krēsla atzveltnē, lai nenokristu. Pēc tam pastiepjās uz priekšu, pagrābj no groziņa maizi un slepus iebāž rokassomiņā.

Vīrietis viņai blakus ir ģērbies zilā mētelī un cepurē, viņam rokā ir portfelis, darināts no spīdīgas ādas. Viņš paņem Mertu zem rokas, un viņi abi, nedrošām kājām lavierējot starp galdīņiem, šķērso telpu ārdurvju virzienā.

Šovakar viņai ir paveicies, patiešām paveicies. Vīrietis ir dižciltīgs, persona ar varu, bet galvenais – ar naudu. Un viņš labi maksā, to Merta zina no iepriekšējām reizēm. Turklāt viņš ir ātrs un labi smaržo, ne viņa mute, ne ķermeņa nesmird tajā pretīgajā veidā, ko viņai tik grūti izturēt.

– Vai drīkstu piedāvāt dāmai cigareti? – vīrietis ievaicājas, kad viņi ir tikuši ārā, tumsā.

Merta savēl mētelī ciešāk ap ķermeni un atbalstās pret ielu apgaismes stabu, jo zeme zem kājām šūpojas. Taču aukstais dzelzs gluži kā uguns rada plaukstās dedzinošu sajūtu, tāpēc viņa atlaiž tvērienu un saberzē plaukstu vienu pret otru.

Vīrietis izņem no kabatas sudraba etviju ar iegravētu ģerboni, bet Merta nespēj noteikt, kurai dzimtai tas pieder, viņa nav smalko kungu pasaules pazinēja. Patiesībā tas viņu arī nemaz neinteresē. Viņa paņem cigareti un paliecas uz priekšu, kad vīrietis ar ierastu ikšķa kustību uzšķīļ šķiltavās uguni. Merta ievēl dūmu dziļi plaušās.

– Jēziņ! – viņa nomurmina. – Īsta tabaka. Nemaz neatceos, kad pēdējo reizi tādu smēķēju.

Merta plati uzsmaida vīrietim, vienlaikus nedaudz piešķieb-jot galvu, lai viņš varētu redzēt tikai viņas mutes kreiso pusi. To, kurā pagaidām vēl ir visi zobi.

Vīrietis aizdedzina cigareti arī sev.

– Dosimies? – viņš jautā, ar žestu norādot uz bruģakmeņiem klāto ielu.

Merta pamāj, un abi sāk iet Nora Smēdjegātanās virzienā, kur atrodas viņas dzīvoklis. Šad un tad viņi tumsā satiekas ar citiem gājējiem. Kāds pa trotuāru pretim nākošs vīrietis sveicinot paceļ roku pie cepures, un Mertas pavadonis steigšus aizgriež galvu.

– Kuš! – Merta brīdina, kad viņi ir iegājuši kāpņu telpā.

– Apsolu būt kluss kā pele, – vīrietis nočukst, uzliekot roku uz viņas dibena.

Merta iespurdzas un velk vīrieti sev līdzī pāri iekšpagalam uz tur atrodošos ēku. Viņas matos krīt sniegpārslas, un viņa ar brīvo roku tās notrauc, lai mati nekļūtu slapji un neizjuku rūpīgi ieveidotās lokas.

Uzkāpusi otrajā stāvā, Merta izņem no somiņas atslēgu un atslēdz nelielas durvis, kas ved uz viņai piederošo mitekli.

Tiklīdz abi ir iekšā, viņa aizslēdz durvis un paslēpj atslēgu grīdas dēļu spraugā, jo gadās, ka klienti mēģina aizlavīties nenoreķinājušies.

Vīrietis no aizmugures satver viņas krūtis, spiež tās un knaiba. Merta sakož zobus, lai neievaidētos sāpēs. Kādu brīdi viņa ļauj vīrietim vaļu, bet tad izlokās no tvēriena un aizdedzina sveci lukturī, kas karājas blakus durvīm.

Telpā, kurā tik tikko var nostāties visā augumā, pietiek vietas vien šaurai lāviņai un krēsliem. Tajā nav neviena loga, tikai maza lūciņa pie pašiem griestiem vienā no sienām. Zem lūciņas ir novietots maiss ar kartupeļiem, tam blakus – dažas saplīsušas koka kastes, kuras viņas vīrs Karls apsolijs salabot. Tieši pretim ārdurvīm ir vēl kādas durtiņas, tās ved uz istabu, kur Merta dzīvo kopā ar vīru un bērniem. Durtiņas ir tik zemas, ka pieaugušam cilvēkam pamatīgi jāpieliecas, lai pa tām varētu ieiet.

Istabā otrpus sienai skan bērna raudas. Tas ir Holgers, Mertas jaunākais dēls. Viņam ir drudzis, un viņš jau divas nedēļas klepo asinis, bet Merta nezina, ko iesākt. Vest zēnu pie ārsta nevar, jo nav naudas. Aprunāties ar kādu no nabadzīgā kvartāla māsām, kas strādā ārstniecības jomā, Merta neuzdrīkstas, jo, šķiet, viņas visas ir sazvērējušās domāt, ka Merta nav spējīga parūpēties par saviem bērniem.

“Kaut Holgers nepamodinātu pārējos,” viņa nodomā.

Par laimi, raudas apklust – puika droši vien atkal iemidzis.

Merta novelk gadalaikam nepiemēroti plānās kurpes un noliek uz krēsla mēteli, tad pagriežas pret vīrieti. Noņem viņam cepuri, novelk mēteli un uzliek to uz savējā. Pēc tam satver vīrieša bikšu siksnu, ar ierastu kustību to atsprādzē un atpogā bikses. Tās nokrīt uz grīdas un paliek guļam ap viņa bāļajām kājām.

Merta ieslidina roku vīrieša kājstarpē, konstatējot, ka viņa dzimumloceklis ir pavisam šļaugans.

Viņa klusi iesmejas. – Te nav pārāk daudz dzīvības.

– Atvaino?

– No šīs sīkās ādas lēveres mums nebūs nekāda lielā prieka.

Mertas smiekli pieņemas spēkā, pārtopot gārdzienā.

– Tev ir pārāk aukstas rokas, – vīrietis konstatē un soli atkāpjas.

– Līdz šim neviens nav sūdzējies, – Merta noķīķina. – Arī par šo darbiņu jāmaksā, pat ja neizdodas to dabūt stāvus. Saku tikai tā... lai tu zinātu.

Par spīti tam, ka stearīna svece neizplata necik daudz gaismas, Merta pamana, kā vīrieša sejas izteiksme izmainās. Acis sašaurinās, žokļi saspringst, mute savelkas nedaudz šķībā grimasē. Vīrietis atkal pasper soli tuvāk, satver viņas plaukstu locītavas un iešņac sejā: – Neviena ielasmeita ar mani tā nerunās!

Siekalu šļakatas trāpa Mertai sejā, un viņa aizgriež galvu. – Ai, laid vaļā!

Vīrietis iesit viņai tik spēcīgu plauku, ka viņa zaudē līdzsvaru un nokrīt uz grīdas.

– Tu esi tikai sika, netīra mauka. Vai skaidrs?

Merta ir vairāk pārsteigta nekā nobijusies. Viņi taču ir tikušies jau agrāk, un viņš ir smalks kungs – tāds, kurš nekaujas un neplēguro, turklāt vienmēr samaksā.

Dižciltīgs.

Vīrietis iesper Mertai pa sāniem, ne pārāk spēcīgi, tomēr pietiekami, lai viņas kuņģa saturs paceltos līdz ausklējām. Vēmiens iestrēgst degunā, un viņa nepatikā nosprauslojas.

Merta ir pieradusi pie sitieniem – viņa tos saņem gan no klientiem, gan vīra –, tāpēc gandrīz vairs nereaģē. Tomēr pārgalvīga viņa arī nav, šajā profesijā tāda nemaz nedrīkst būt, ja grib nodzīvot kaut cik ilgu mūžu.

Viņa aizšļūc līdz zemajām durtiņām, kas ved uz otru istabu, un atver tās. Pēc tam uz visām četrām pārrāpo pār sliksni.

Holgers sēž uz grīdas plīts priekšā un skatās uz viņu lielām, spožām acīm. Rokas, kas rēgojas ārā no naktskrekla, ir izkāmjējušas un zilgas. Merta kaut ko pamana uz Holgera krūtīm. Vispirms viņa nodomā, ka tās ir asinis, bet pēc mirkļa saprot, ka dēls ir vēmis.

– Holger, – viņa ierunājas. – Tev vajag...

Nākamajā sekundē vīrietis satver Mertas potītes un parauj viņu atpakaļ. Viņa sāsīt galvu pret grīdu un apklust pusvārdā. Rokas tver gaisā pēc kaut kā, kur ieķerties, taču izdodas sagrābt tikai lina dvieli, kas nokarājas no skapīša blakus plītij. Merta ieķeras raupajā audumā, novelkot līdzī traukus, kas bija salikti uz dviela nožūšanai. Trauki plīst, un lauskas aizlido pa visu istabu.

Taču Merta joprojām nav nobijusies.

“Maize,” viņa nodomā. “Maize, ko nočiepu krogā. Man vēlāk jāatceras iedot to Holgeram. Puikam kaut kas jāapēd, jo vakariņas viņš ir izvēmis.”

– Holger! – viņa iesaucas.

Vīrietis centimetru pa centimetram izvelk Mertu atpakaļ priekšnamā.

Holgera seja ar iekritušajām acīm un apvemtais naktskreklis pazūd no viņas redzesloka. Mertai nav kur atsperties, bet viņa cieši tur satverto lina dvieli, kurā ieķērusies koka karote un dažas trauku lauskas.

Vīrietis aizcērt zemās durtiņas, pieliecas un kaut ko izņem no sava portfeļa. Tas metāliski nograb.

– Apgulies uz muguras!

Merta nepaklausa, un viņš iesper sievietei pa vēderu. Šoreiz trieciens ir tik spēcīgs, ka aizraujas elpa. Vīrietis satver Mertu, apgriež otrādi, ar otru roku sagrābj viņas matus un spēcīgi sit galvu pret grīdu.

Dun. Dun. Dun.

Mertai pār lūpām izlaužas bezvārdu kļiedziens. Pirmo reizi šajā vakarā viņa ir pa īstam nobijusies, jo sveces plīvojošajā gaismā ierauga, kas vīrietim rokā.

– Svensas jaunkundz?

Elsija zibenīgi pieceļas un tik tikko jaušami pakniksē. Tad sakārto uniformas svārkus, kas viņai ir nedaudz par šauriem.

– Jā, priekšnieka kungs?

Sēderborjs, kājas iepletis, stāv durvju ailā, rokā turot vecu avīzes *Polisunderrättelser*¹ numuru. Izskatās, ka vienu sekundi viņš šaubās, dziļi iegrimušās acis samiedz. Pēc tam viņš turpina runāt:

– Svensas jaunkundzei jādodas līdzī Büberjam un Starkam uz Nora Smēdjegātanu. Mums zvanija un ziņoja, ka tur kādā dzīvoklī notiekot pamatīgs kautiņš. Diemžēl visas ar radiosakarieriem aprīkotās patruļauto ekipāžas ir aizņemtas, bet Oberju un Seterkvistu es nevaru sadzīt rokā.

Oberjs un Seterkvists ir policisti, kuri šovakar patrolē pilsētas trešajā līnijā. Acīmredzot viņi nav pamanījuši mirgojošās

---

¹ *Polisunderrättelser* – Policijas ziņas. (*Šeit un turpmāk tulk. piez.*)

lampiņas ugunsdzēsēju trauksmes skapī¹, tāpēc nav atzvanījuši uz iecirkni. Savukārt policijas auto ekipāžas parasti ir aizņemtas, vismaz šajā diennakts laikā, jo visā Stokholmā tādas vispār ir tikai astoņas.

– Velns vien zina, kur viņi patlaban ir, – iecirkņa priekšnieks nomurmina. – Droši vien stāv kādā vārtrūmē un smēķē. Sasodītie aunapieres!

Pēdējo frāzi viņš nikni nošņāc, tāpēc Elsija steigšus pastiepas pēc sava mēteļa un cimdiem, kas nomesti uz blakus esošā krēsla. Viņas rokassomiņa nokrīt uz grīdas, atveras, un no tās izslīd daži pārtikas taloni.

– Ja Svensas jaunkundzei ir laiks, tā sacīt, – Sēderborjs sausi piebilst.

Elsija nosarkst un ātri savāc savas lietas.

– Bet zēns? Ko mēs darīsim ar...

– Viņš var pagaidīt arestā kopā ar savu māti, – Sēderborjs pārtrauc Elsiju. – Visticamāk, arī Nora Smēdjegātanas dzīvoklī ir vesels lērums bērnu, tāpēc es gribu, lai Svensas jaunkundze dodas līdzī.

– Jā, priekšnieka kungs.

– Un esiet uzmanīga!

Elsija paveras uz Sēderborju un nopietni pamāj. Tad uzvelk mēteļi un vēl pēdējo reizi uzmet skatienu mazajam zēnam, kurš tagad knibina aptumšošanas papīru, kas ar piespraudēm piestiprināts pie loga rāmja. Viņa skatiens ir stiklains, un viņam ir gārdzošs klepus. No mazās nāss stieejas puņķu stīga, kas lampas atspīdumā zvīļo dzeltenīgā krāsā kā sērs.

Ārā, tumsā, Elsiju jau gaida Būberjs un Starks. Gaisā virmo dažas sniegpārslas, un viņi visi trīs salikst pret spēcīgo vēju.

---

¹ Kaut kas līdzīgs skapim-stendam, kādus mūsdienās var redzēt tuneļos. Tajos atrodas telefons, pa kuru tiešā ceļā var sazināties ar glābšanas dienestu, lai paziņotu par problēmsituāciju.

– Svensas jaunkundze, – seržants Būberjs nosaka, sejā atplaukstot smaidam.

Elsijai patīk Būberjs. Viņš vienmēr ir laipns, bieži uzciēnā ar cigareti vai tasi surogātkafijas. Gandrīz varētu padomāt, ka Elsija viņu interesē tajā *īpašajā* veidā.

Taču Būberjs ir precējies, un viņam ir bērns.

Viņš pasmaida vēlreiz un noslauka savu sarkano degunu.

Ieskatoties kolēģa laipnajās acīs, Elsija sajūt kaut ko iesūrstamies sirds apvidū, un viņai kārtējo reizi jādodomā par visu to, kas būtu varējis būt, ja nebūtu šī sasodītā kara. Viņai nav iebildumu pret aptumšošanas noteikumiem, pārtikas taloniem un surogātkafiju. Viņa var iztikt bez siltā ūdens un jaunām drēbēm. Viņu netraucē resnās, neglītās notekcaurules, kas izvietotas parkos un kalpo kā paslēptuves tiem, kas nepaspēj tikt līdz patvertnēm uzlidojumu laikā. Taču ik katru sekundi viņa izjūt tās nākotnes zaudējumu, kas varēja būt viņas, Aksela un viņu mazās meitiņas nākotne. Šis zaudējums grauž Elsiju naktīs un kā mazs, ļauns dzīvnieks snaikstās pēc viņas arī dienas laikā, lai gan viņa nekad nav vēlējusies būt tā saimniece un barotāja.

Trijotne ātrā gaitā pieveic nelielo attālumu līdz Drotninggātānai un krustojumā nogriežas pa labi. Garām pabrauc autobuss. Pie namu fasādēm sakrautajās malkas grēdās čabinās pilsētas treknās žurkas. Ceļā viņi satiek grupiņu pārāk iestiprinājušos svingeru, kas droši vien dodas uz kādu orgiju vai, iespējams, nelegālu klubu. Par spīti aukstumam, viņu mēteļi ir atpogāti un šaurās, melnās kaklasaites plivinās vējā kā vimpeli. Pilnīgi visi vienu roku tur uz pakauša, lai vējš neaizpūstu viņu baltās platmales.

Ārpusē pie viesnīcas *Hôtel de Suède* bezdarbībā nīkst bariņš saposušos dīkdieņu. Netālu no viņiem stāv taksometrs, tā vadītājs ķimerējas ap malkas-gāzes ģeneratoru. Ielas pretējā pusē savas spoži pulētās misiņa durvis un stiklotos erkerus spidina viesnīca *Regina*. Aksels mēdza jokot, ka viņiem tur vajadzētu

pavadīt kāzu nakti – pārnakšņot tajā pašā numuriņā, kurā 1917. gadā bija apmeties Ļeņins.

Pāri trotuāram vējā aizplīvo veca uzsaukumu lapiņa, un Elsiņa nodreb, ieraugot virsrakstu “Krievu bumbas pār Stokholmu”.

Pirms nepilnas nedēļas krievi bombardēja zviedru zemi. Iespējams, kļūdas pēc, bet varbūt tomēr ar nolūku – šajā ziņā domas dalās. Ēriksdālā tika sabojāta sūkņu stacija, bet Ringvēgenā logu rūtis, triecienviļņa skartas, saplaisāja kā jauns ledus.

– Kad dosimies iekšā, Svensas jaunkundzei būtu labi turēties kādu gabaliņu aiz mums, – Būberjs ierunājas. – Kungs, kurš zvanīja, sacīja, ka tur notiekot kautiņš un izklausoties tā, it kā dzīvokli kāds grasītos nolīdzināt līdz ar zemi.

– Es tā arī darišu, – Elsiņa atbild, pateicīga, ka atrodas divu augumā raženu policistu sabiedrībā.

Nemaz tik bieži viņai nenākas doties šāda veida uzdevumos, vēl jo mazāk – šādā diennakts laikā. Ikviens zina, ka tik vēlā stundā nevienai sievietei bez pavadoņa nevajadzētu uzturēties Tresketā, kā tiek dēvēts kvartāls ap Klāras baznīcu.

Viņi turpina ceļu lejup pa Hamngātanu. Pārdesmit metru tālāk tumsā vīd tā dēvētā Zida nama un Blanša teātra kontūras. Jau pa gabalu ir dzirdama griezīgā skaņa, ko rada tramvajs, tuvojoties Normalmes laukumam.

Aukstums kož vaigos, tāpēc Elsiņa pieliec galvu un sakņup vēl vairāk, kad viņi iegriežas Nora Smēdjegātānā.

– Tas ir Karls Kārlsons, – nosaka Starks, kurš līdz šim brīdim nav bildis ne vārda.

Starks ir drūms, kluss tips, un Elsijai tā īsti nav skaidrs, vai viņš ir tikai kautrīgs vai patiešām nepatīkams. Iespējams, gan tas, gan tas. Vai arī Starks ir viens no tiem policistiem, kuri uzskata, ka sievietēm policijas iecirknī nav ko meklēt.

– Atkal Kārlsons? – Elsiņa atvaicā.

Karls Kārlsons ir visiem labi zināms dzērājs un traču rīkotājs. Pēdējo desmit gadu laikā viņš gluži kā atspole ir šaudījies

šurp turp starp Longholmenas cietumu un savu mitekli. Tieši tāpat kārtības policijas uzmanības lokā ir arī viņa sieva Merta Kārlsone, labi pazīstama ar neveselīgu mīlestību uz grādīgiem dzērieniem un netiklu dzīvesveidu, vairākkārt sodīta par prostitūciju un klaiņošanu.

Pēc dažām minūtēm viņi ir nonākuši pie vajadzīgās adreses Nora Smēdjegātānā.

– Tas ir šeit, – Būberjs nosaka, atgrūžot ārdurvis.

Viņi dodas iekšā tumšajā kāpņu telpā un uz mirkli apstājas, lai ieklausītos. Taču dzirdama ir vienīgi attāla klepošana un bērns, kurš aizgūdamies klieudz kaut kur aiz biežajām mūra sienām.

– Viss šķiet mierīgi, – Būberjs konstatē.

Tajā pašā brīdī iedegas lampa, un kāpņu telpā iznāk vīrietis. Viņš ir sīka auguma un sakumpis, viņam mugurā ir svītrains kreklis bez apkaklītes, kājās – raupja auduma darba bikses. Vīrietis stādās priekšā kā durvju sargs Stāke; viņš esot zvanījis policijai un ziņojis par dzīvokli notiekošo kautiņu.

Sargs atver durvis uz pagalmu, bet tūliņ pat pagriežas atpakaļ pret Būberju.

– Tikai uzmanieties no Kārlsona, policistu kungi! Kad dzer, viņš nav paredzams.

Zemi sedz plāna sniega kārtiņa, balto klājienu pārtrauc vien nopēdota taciņa, kas ved uz āra ateju. Gar sienām slejas malkas grēdas, pret notekcauruli atstutēts velosipēds ar sašķiebušos priekšējo riteni. Apmetums vairākās vietās ir atlupis no fasādes, piešķirot ēkai slimīgu izskatu, gluži kā vecam, kašķa nomocītam sētas krancim.

Viņi četratā turpina ceļu uz sētas namu. Tur ir zemāki griesti un jūtams spēcīgs atkritumu, ēdiena un dūmu smārds.

– Otrais stāvs, – Starks nomurmina un dodas augšup pa šaurajām kāpnēm.

Elsija pasper soli sāņus, lai palaistu garām Būberju, kurš atsperīgi kāpj pa diviem pakāpieniem uzreiz, bajonetei melnajā

makstī ritmiski šūpojoties. Pie vienām no pirmā stāva durvīm stāv darbarīki – skārda spainis, lāpsta un cērte ar aso galu uz augšu.

Kad viņi ir sasnieguši otro stāvu, Starks piedauza pie ārdurvīm, taču nekas nenotiek. Viņš uzmet ašu skatienu Būberjam un kā pārbaudīdams nospiež rokturi. Durvis čīkstot atveras. Skatienam paveras šaura telpa, kurā ož pēc mitruma, vēmekļiem un slapjas vilnas. Uz galda novietotās petrolejas lampas blāvajā gaismā Elsija pamana plīts priekšā sēdošus bērnus. To ir daudz – viņa saskaita septiņus –, un, pēc izskata spriežot, nevienam nav vairāk par desmit gadiem. Uz grīdas juku jukām mētājas astru matračī un pamatīgi izdilušas segas, tām cauri spraucas saplīsušu trauku lauskas.

– Kā tad šeit klājas? – Būberjs ievaicājas, noņemot savu karakulādas cepuri ar zeltīto emblēmu.

Neviens neatbild. Bērni tikai saspiežas vēl ciešāk kopā, līdz izskatās kā vienota bezformīga miesas masa ar pinkainiem matu cekuliem.

Būberjs un Starks kļīst uz priekšu un atpakaļ pa šauro telpu, tikmēr Elsija notupstas blakus bērniem.

– Labvakar! – viņa sveicina. – Mans vārds ir Elsija Svensa, un es esmu policijas māsa¹. Kas te noticis?

Bērni raugās uz viņu tumšām, izbiedētām acīm, bet neko nesaka. Gluži kā mazais zēns policijas iecirknī, šķiet, arī viņi ir zaudējuši runas spējas. Elsija mēģina vēlreiz, taču bērni nevēlas runāt. Viņi ir vai nu ļoti nobijušies, vai arī viņiem nepatīk kārtības uzturētāji – kā jau daudziem šeit, Tresketā.

Elsija pieceļas un pasper soli tuvāk malkas plītij, lai paraudzītos, vai neizdosies atrast kādu pavedienu notikumiem, kas šeit risinājušies. Uz grīdas pie pašas plīts sēž aptuveni divus gadus vecs bērns. Viņa seja ir tik netīra, ka teju nav iespējams

---

¹ Agrāk sievietes kārtas policistes (līdzīgi kā medmāsas) nereti tika dēvētas par policijas māsām, un viņu galvenais uzdevums bija uzraudzīt aizturētās sievietes.

izšķirt sejas pantus. Mati ķepīgās šķipsnās krīt pār nedabīgi kalsnajiem pleciem. Augumu daļēji sedz vecas, netīras un caurumainas skrandas. Bērns – nav saprotams, meitene vai zēns, – zīžlā auduma gabalu, ko aptinis ap īkšķi.

Pa kreisi no plīts ir zemas durvis, aptuveni Elsijas elkoņu augstumā. Visticamāk, tās ved uz telpu, kas senos laikos izmantota par pieliekamo. Elsija uzmanīgi atver mazās durtiņas, nedaudz pieliecas un pārkāpj pār sliekšni.

Telpā, kurā vienīgais gaismas avots ir netīra lūciņa pie pašiem griestiem, valda gandrīz piķmelnā tumsa. Elsija vairākas reizes samirkšķina acis, līdz tās spēj jelko saskatīt. Vispirms viņa pamana nelielu lāviņu un krēslu, bet tad skatiens fiksē kaut ko tādu, kas liek matiņiem uz skausta sacelties stāvus. Elsija noelšas, viņai no rokām izkrīt somiņa un ar skaļu būkšķi atsitas pret grīdas dēļiem.

Šaurajā telpā uz grīdas guļ sievietē, viņas rokas ir izplestas uz sāniem, svārki – savilkti augšup līdz pat viduklim, atkailinot ķermeņa lejasdaļu. Kaut kas rēgojas laukā no viņas mutē – izskatās, ka viņai rīklē iebāzta koka karote. Lejup no viena mutes kaktiņa stīdz sika asiņu tērcīte. Sievietes plaukstas ir asiņainas, un kaut kas – vai tiešām naglu galvas? – rēgojas ārā no plaukstām, it kā viņa būtu pienaglotā, piesista krustā pie nodeldētajiem grīdas dēļiem. Viņas acis ir dūmakainas, kā pārklātas ar plānu putekļu kārtiņu.

Brīdī, kad Elsija grasās pastiepties uz priekšu, lai pārbaudītu sievietes pulsu, pa durtiņām iespraucas Būberjs un pastumj viņu sāņus.

– Dievs, sargi mūs! – viņš nomurmina un notupstas pie sievietes galvas. Pēc tam vēl klusākā balsī piebilst: – Merta Kārlsone. Beigta kā akmens.

Taču pēc sekundes viņš iekliedzas: – Uzmanies!

Elsija pārāk vēlu pamana tumšo stāvu, kas atdalās no ēnām būceņa tālākajā stūrī; tas izskatās vien kā nedaudz tumšāks plankums uz vispārējā piķmelnā fona.

– Ārā! – Būberjs iebrēcas.

Elsija dara, kā teikts. Pieliecas un skriešus metas ārā pa zemajām durtiņām, garām bērniem, policistam Starkam un tālāk uz ārdurvīm. Pārāk šaurie svārki kavē kustības, soļi viņai aiz muguras strauji tuvojas.

Vīrietis no tumsas ir ļoti veikls, daudz veiklāks par Elsiju.

Viņš panāk Elsiju kāpņu telpā un sagrābj aiz pleciem. Elsija jūt, kā viņas pēdas atraujas no grīdas. Sekundi vēlāk viņa ar mežonīgu spēku tiek nomesta uz betona kāpnēm un veļas lejup kā lupatu lelle. Elkonis atsitas pret grīdu, tad triecienu saņem žoklis, bet jau nākamajā acumirkli atskan krakšķis, degunam atduroties sienā. Visbeidzot viņas pakausis atsitas pret grīdu, liekot cauri visam ķermenim iztraukties nelabuma vilnim.

Tad vīrietis ir viņu panācis.

Viņa tumšās acis pārslīd pāri Elsijai, un viņa paspēj sajūst alkohola dvingu vīrieša elpā.

Viņš būtu varējis atstāt Elsiju tur guļam, būtu varējis skriet tālāk, lai, tumsas pasargāts, nozustu kaut kur Tresketā, jo viņa tāpat vairs nav spējīga viņu aizkavēt. Taču vīrietis tā nedara. Viņš atkal sagrābj Elsiju aiz pleciem, uzrauj viņu gandrīz stāvus, ieskatās acīs un vēlreiz spēcīgi triec lejup.

Elsija dzird krakšķošu skaņu un jūt kaut ko aukstu ietiecamiem pakausī.

Nākamajā mirklī viņa sajūt sāpes un aptver, ka vīrietis ir uztriecis viņas galvu uz asās cērtes, kas stāvēja atslīta pret sienu. Pēc tam kāpņu telpa sāk izbalēt un arī sāpes izzūd.

Blakus uznirst Būberjs.

Viņam liecoties tuvāk, Elsija kolēģa sejā saskata neticību un šausmas. Taču viņa redz arī daudz ko citu. Kādu jaunu pāri, kas pie Mūsebakes smēķē vienu cigareti. Malkas prāmjus, kas pietauvojušies blakus Strandvēgenam. Viņa redz Britu Mariju mierīgi guļam spraišlotajā bērnu gultiņā, kamēr Valdemārs iemalko kafiju, ko Hilma tikko pagatavojusi. Visbeidzot viņa

redz visu Stokholmu – visus pilsētā patlaban dzīvojošos, kā arī tos, kuri tur mituši agrāk.

Un visiem pa vidu stāv mamma, kura nomira no spāņu gripas. Blakus viņai gaida Aksels, laiski atbalstījies pret vienu no vecajām fjellu govīm, kas pirms kara piederēja viņa ģimenei. Viņš izskatās jauns un spēcīgs, un viņa sejā mirdz plats smaids.

Aksels pastiepj roku pretim Elsijai, un viņa to satver.